

**ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ ԹԱՆԳԱՐԱՆԱՅԻՆ ԳՈՐԾ ԵՎ ՊԱՏՄԱՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ
ԿԱՌՈՒՅՑՆԵՐԻ ՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ**

1. Քաղաքաշինությունը և ճարտարապետությունը Վանի թագավորությունում /Էրեբունի, Թեյշեբաինի/:
2. Շիրակի ճարտարապետական դպրոցը և Անիի հուշարձանները (Կաթողիկե, Գագկաշեն, Տիգրան Հոնենցի)
3. Գուգարքի կամ Լոռու ճարտարապետական դպրոցը (Սանահին և Հաղպատի վանական համալիրներ)
4. ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի բնության և մշակույթի համաշխարհային ցուցակում ընդգրկված Էջմիածինի և Զվարթնոց հնավայրի հուշարձանները
5. Արցախի ճարտարապետական դպրոցը (Ամարաս, Գանձասար, Դադիվանք)
6. Թանգարանային ֆոնդի կառուցվածքը, կազմը և հավաքածուների տեսակները:
7. Թանգարանի ֆոնդի կազմը ըստ սկզբնաղբյուրների և ըստ առարկաների արժեհամակարգի:
8. Թանգարանային ֆոնդի համալրման սկզբունքները, ձևերը և սահմանափակումները:
9. Թանգարանի ֆոնդային գնահատող հանձնաժողովի գործառույթները և իրավասությունները:
10. Թանգարանային առարկաների և հավաքածուների գրանցման առանձնահատկությունները մայր, ֆոնդային և հատուկ մատյաններում:
11. Թանգարանային առարկաների նշագրման անհրաժեշտությունը, նշագրման սկզբունքները ըստ առարկաների սկզբնաղբյուրների:
12. Թանգարանային ֆոնդերի պահպանության կանոնակարգերը (ռեժիմները):
13. Նույն տարածքում տարբեր թանգարանային առարկաների պահպանության (համալիր պահպանություն) կազմակերպման սկզբունքները և ֆոնդային

պահոցների սարքավորումներին ներկայացվող պահանջները:

14. «Զինված ընդհարման դեպքում մշակութային արժեքների պաշտպանության մասին» 1954 թ. կոնվենցիային կից 1999 թ. մարտի 26-ի երկրորդ արձանագրության համաձայն մշակութային արժեքներին «Ուժեղացված պաշտպանությունը» տրամադրելու չափորոշիչները և գործընթացները:

Ե ի սկզբնաղբյուր պատմության թանգարանը և նրա գործունեությունը:

16. Երևան քաղաքի պատմության թանգարանը և նրա գործունեությունը:

17. Հովհաննես Թումանյանի թանգարանի կրթամշակութային գործունեությունը:

14. «Մայր Հայաստան» զինվորական թանգարան:

Ե ի սկզբնաղբյուր բնության պետական թանգարան:

20. Եվրոպական թանգարանները Լուսավորության դարաշրջանում

21. Թանգարանների զարգացման առանձնահատկությունները 19-րդ դ.

22. Հայկական թանգարանների պատմության հիմնական շրջափուլերը

23. Թանգարանագիտությունը Հայաստանում

24. Թանգարանը և զբոսաշրջությունը

25. Թանգարանը որպես համայնքի զարգացման այլընտրանքային գործոն

26. Թանգարանի զբոսաշրջային առաջարկները

27. Թանգարանի զարգացումը որպես «զբոսաշրջային ընկերություն»

28. ՀՀ թանգարանների ներգրավածությունը զբոսաշրջային գործունեության մեջ

29. Թանգարանային հաղորդակցությունը որպես գիտական հետազոտությունների առարկա

30. Թանգարանային հաղորդակցության հայեցակարգային մոդելներ

12. Թանգարանային առարկան որպես հաղորդակցության միջոց

32. Թանգարանային ցուցադրության ընթերցանության հարցը և կրթական գործառույթը

32. Թանգարանային կողմնորոշման միջավայր

34. Հուշարձանների թանգարանացում հասկացությունը

35. Բացօթյա և միջավայրային թանգարաններ, հիմնական տիպերը

36. Էկոթանգարաններ և համայնքային թանգարաններ

28. ՀՀ հուշարձանների թանգարանացման հիմնական փուլերը

28. ՀՀ արգելոց-թանգարանները

39. Նորագույն տեխնոլոգիաները և թանգարանը որպես տեղեկատվական-հաղորդակցական համակարգ:
40. Մուլտիմեդիայի կիրառման հիմք նկատվող եղանակները թանգարանում:
41. Ավտոմատ տեղեկատվական համակարգերը /ԱՏՀ/ թանգարանում
27. Թանգարանի համացանցում
43. Թանգարանը և սոցիալական մեդիան
44. Թանգարաններում կազմակերպվող մշակութային կրթական գործունեության հիմնական ձևերը:
45. Թանգարանների այցելուների համար կազմակերպվող էքսկուրսիաների նախապատրաստումն ու անցկացումը:
46. Թանգարանում գիտա-կրթական ծրագրերի իրականացման մեթոդական սկզբունքները:
47. Անտիկ հուշարձանների վերականգնման փորձերը 19-րդ դարի սկզբին:
48. Հուշարձանների վերականգնման տեսությունը 19-րդ դարի վերջում և 20-րդ դարի սկզբին:
49. Հուշարձանների հատվածական կամ մասնակի և ամբողջական վերականգնումը:
50. Հուշարձանների ամրակայումը:
51. Օգտագործման նպատակով հուշարձանների հարմարեցումը:
52. Հայ հեթանոսական տոմարը:
53. Ավանդական բնակարանը և կահկարասին:
53. Ավանդական արհեստները Հայաստանում:
55. Հայոց ավանդական տարազը (արևմտյան և արևելյան համալիրները):
55. Հայոց ավանդական տնտեսաձևերը (երկրագործություն, անասնապահություն):
55. Հայոց օժանդակ տնտեսաձևերը:
58. Ուտեստը հայոց մեջ:
59. Գյուղական համայնքը, որպես գյուղական հասարակության ինքնակազմակերպման ձև:
60. Արհեստավորական միությունները և դրանց գործառույթները:
61. Ավանդական հարսանեկան ծիսաշարը:
55. Հայոց ավանդական տոները:

63. Աշխարհի ազգագրական թանգարաններ /Ռուսաստանի ազգագրության թանգարան, Փարիզի Մարդու թանգարան և այլն/ և ցուցադրության կազմակերպման առանձնահատկություններ:
64. Նյութական մշակույթի տարրերը /տարազ, ուտեստ, բնակարան, կահկարասի և այլն/ և դրանց ցուցադրման խնդիրները ազգագրության թանգարաններում:
65. Հոգևոր մշակույթի տարրերը /երաժշտարվեստ, պարարվեստ, ժողովրդական բանահյուսություն, խաղեր, ներկայացումներ/ և դրանց ցուցադրության սկզբունքները ազգագրական թանգարաններում:
66. ՀՀ ազգագրական բնույթի և ազգագրական հավաքածուներ ունեցող թանգարաններ:
11. Թանգարանային կենցաղի ցուցադրության կազմակերպման խնդիրներ:
68. ՀՀ արխիվային գործի մասին օրենսդրությունը:
- Ե ի սկզբնաղբյուր գործի առաջացումը հին և միջնադարյան Հայաստանում:
70. Արխիվային փաստաթղթերի արժեքավորման փորձաքննությունը:
17. Հովհաննես Ֆոնդի տեսակները:
72. Հայաստանի Հանրապետության արխիվային հավաքածուի փաստաթղթերի դասակարգումը:
- » զինվորական գրի տեսակները:
74. Վիմական արձանագրությունների տեսակները:
75. Ծածկագրություն, գաղափարագրություն, համա58. Բյուղական:
76. Գաղթավայրերի վիմագիր արձանագրությունները:
77. Ցուցադրության գաղարվեստական նախագծման փուլերը:
78. Ցուցադրության գիտական նախագծումը:
79. Գրավոր տեքստը ցուցադրության մեջ:
- Ֆոնդայ ն գնահատող ցուցադրական նյութ:
81. Թանգարանի ցուցահանդեսային գործունեությունը:
82. Էքսկուրսիայի էությունը և գործառույթները:
83. Էքսկուրսիան՝ որպես մանկավարժական գործընթաց:
32. Թանգարանային էքսկուրսիայի առանձնահատկությունները:
85. Էքսկուրսիայի նախապատրաստումը:
86. Էքսկուրսիայի անցկացումը:

87. Բրոնզի դարաշրջանի փուլաբաժանումները /վաղ, միջին, ուշ բրոնզի շրջափուլեր/ և դրանց ժամանակագրական սահմանները:
88. Հնագիտական հուշարձանների թվագրման մեթոդները (ռադիոածխածնային ռաումասիրություն, բուսաժամանակագրություն):
89. Վանի թագավորության (Ուրարտուի) մշակույթը:
90. Հայ ժողովրդի ծագման ու կազմավորման հիմնախնդիրները (էթնոգենեզը), ըստ հնագիտական և հնամարդաբանական տվյալների:
- Ե ի սկզբնաղբյուր Դվին և Անի մայրաքաղաքների պեղումները:
92. Հայաստանի հելլենիստական և անտիկ քաղաքներն ու բնակավայրերը (Արմավիր, Արտաշատ, Գառնի, Հոլմիկ, Տիգրանակերտ):
93. Նախաթանգարանային հավաքածուների ստեղծումը:
32. Թանգարանային հավաքածուների ստեղծումը վերածննդի դարաշրջանում:

Առաջարկվող գրականության ցանկ

1. Юренева Т.Ю. Музееведение, Москва 2004 г.
2. Шулепова Э.А. Основы музееведения, Москва 2005 г.
3. Музейная педагогика за рубежом, М., 1997.
4. Никола Ладкин. Управление коллекциями. Сб. ст. Управление музеем: практическое руководство. ИКОМ 2004.
5. Эндрю Робертс . Учет и документация. Сб. ст. Управление музеем: практическое руководство. ИКОМ 2004.
6. Кучеренко М.Е. Научно-фондовая работа в музее. Методическое пособие. М.2009 г
7. Кучеренко М.Е. Научно-фондовая работа в музее, М.2002
8. Основы музееведения: Учебное пособие/ Отв. Ред. Э.А.Шулепова. – М.; Едиториал УРСС, 2005, – 504с.- стр. 349-354
9. Музееведение. Музеи исторического профиля: Учеб. пособие для вузов по спец. история. Под ред. К. Г. Левыкина и В. Хербста. М., Высшая школа, 1988.
- 10.Музей и новые технологии: На пути к музею XXI века / Сост. и науч. ред. Н. А. Никишин. М., 1999. http://www.future.museum.ru/lmp/books/m_and_nt.htm

11. Музейная экспозиция. Теория и практика. Искусство экспозиции. Новые сценарии и концепции: На пути к музею XXI века: Сб. науч. тр. РИК // Отв. ред. М. Т. Майстровская. -М., 1997.
12. Музейное дело России, М., 2010.
13. Основы музееведения: Учебное пособие // Отв. ред. Э. А. Шулепова. М. 2009.
14. Герд В.А., Экскурсионное дело, М.-Л., 1928.
15. Музейное дело России., М., 2010.
16. Основы музееведения: Учебное пособие // Отв. ред. Э. А. Шулепова. -М. 2009.
17. Российская Музейная Энциклопедия. -М.: Прогресс рипо классик, 2001.
18. Поляков Т. П., Как делать музей., М., 1997.
19. Э. Т. Карапетян, Армянская семейная община, Ереван, 1958 г.
20. Поляков Т. П.. Мифология музейного проектирования или «Как делать музей?» – 2.. М., 2003
21. Поправко Е. А., Музееведение, Учебное пособие. www.twirpx.com/file/252003
22. Разгон А. М. Музейный предмет как исторический источник// Проблемы источниковедения истории СССР и специальных исторических дисциплин. М., 1984. (Сб. науч. тр. НИИ культуры).
23. Разгон А. М., Место музееведения в системе наук // Музей и современность: Сб. Науч. Тр. - М, 1986
24. Розенблюм Е. Время и пространство в музейной экспозиции // Музейная экспозиция. Теория и практика. Искусство экспозиции. Новые сценарии и концепции. На пути к музею XXI века: Сб. науч. тр. РИК. -М., 1997. Структура и виды работы в музее, Тема 5, Экспозиционная работа.
25. Шляхтина Л. М., Основы музейного дела, М., 2009.
26. Юренева Т. Ю. Музееведение. М. Академический Проект, 2003.
27. Գրիգորյան Ա. «Թանգարանը որպես կրթական միջավայր»: // Թանգարան Գիտատեսական և մեթոդական ամենամյա հանդես: Եր., 2009, թիվ 1, էջ 148-155
28. Թանգարան Գիտատեսական և մեթոդական ամենամյա հանդես: Եր., 2009, թիվ 1, էջ 14-15
29. Յու. Թումանյան, «Հուշարձաններին նոր կյանք», Երևան, 1988

30. Վ.Հարությունյան, Հայկական ճարտարապետություն, Երևան, 1992
31. Վ.Հարությունյան, Հայկական քաղաքաշինության և ճարտարապետության տեսության ու պատմության հիմնախնդիրներ, Երևան, 2004
32. Ճարտարապետական հուշարձանների վերականգնումը /ուսումնական ձեռնարկ/ Երևան, 2005
33. Կ. Հովհաննիսյան, ճարտարապետական հուշարձանների վերականգնումը Սովետական Հայաստանում, Երևան, 1978,
34. Յուրի Թամանյան, Քարե տարեգրության վերականգնումը, Երևան, 1981
35. Գագիկ Սարգսյան, Պատմամշակութային հուշարձանների պահպանության հիմունքներ /36. Էկոթանգարաններ/, Երևան, 2005
36. «Հայաստանի Հանրապետության պետական սեփականություն համարվող և օտարման ոչ ենթակա պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների մասին» ՀՀ օրենքը
28. ՀՀ մշակույթի նախարարի 2010թ. ապրիլի 1-ի «Նախարարության համակարգի թանգարաններում թանգարանային առարկաների ու հավաքածուների հաշվառման և պահպանության կարգը հաստատելու մասին» N 140-Ա հրամանը.
38. ՀՀ կառավարության 2012 թ. մայիսի 31-ի «Պետական և համայնքային թանգարաններում գտնվող՝ թանկարժեք մետաղներից և թանկարժեք քարերից պատրաստված թանգարանային առարկաների հաշվառման ու պահպանության կարգը հաստատելու և ՀՀ Կառավարության 2007 թ. ապրիլի 5-ի N 484-Ն որոշման արևելյան համալիրները մասին N 705-Ն որոշումը
28. ՀՀ մշակույթի նախարարի 2011թ. Հունիսի 3-ի «Պետական թանգարաններից և պահոցներից թանգարանային առարկաները ժամանակավոր պահպանության հանձնման կարգը հաստատելու և ՀՀ մշակույթի նախարարի 2009թ. Նոյեմբերի 11-ի N 732-Ա հրամանն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» 292-Ա հրամանը
40. Վ. Բդոյան, «Հայ ազգագրություն», Երևան, 1974 թ.
41. Ստ. Լիսիցյան, Լեռնային Ղարաբաղի հայերը, Երևան, 1992 թ.:
42. Է. Տ. Կարապետյան, Օժիտը հայոց մեջ, Երևան, 1978 թ.
43. Ռ. Նահապետյան, Աղձնիքահայերի ընտանիքն ու ընտանեկան ծիսակարգը

(19-րդ нное дело, М. Л., 1928. սկիզբ), Երևան, 2004,

44. Ռ. Նահապետյան, Աղձնիքահայերի ամուսնաընտանեկան սովորույթներն ու ծեսերը, Երևան, 2007
45. Բարսեղյան Լ., Հայոց ցեղասպանության թանգարանի գիտական ցուցադրության կազմակերպման սկզբունքները, Եր., 2006:
46. Գևորգյան Լ., Թանգարանային ցուցադրության կազմակերպման հիմունքներ. Եր, 2014
47. Մարգարյան Ե., Թանգարանային աղբյուրագիտության տվյալների կիրառումը հայոց ցեղասպանությանը նվիրված գիտական ցուցադրության մեջ, Եր., 2007:
48. Պողոսյան Դ., Թանգարանը մշակութային հաղորդակցության միջավայր, Եր. 2008: